

# מבעד למסורה

(ישעוריים בהסתכלות)



ובכו, תלמידו ותלמידותי הנאי מנים שאו ידיכם קדש וברכו אותי בקול רם ובכונה גדולה את הברכה:

## ברוך מתיך אסורים!

מסתמא רוצים אתם חביבי, שאספר לכם את כל המיעשה של המשה מן מתחילתו ועד סופו, מהמת שידוע אני כמה גדול כחו של המשפט הזה לענין בו כ"כ את העולם כלו ולמשוך אליו את כל הלבבות וביחוד את לבכם אתם, יקירי, שדפק בעדי: טיוד, טיוד, טיוד! במשך זמן מרובה כזה, ואולם מפני שאני טרוד, לא עליכם, בהכנת המטבעות כמניין: הן הכפתור! וביחוד בהשגת הלוואה שאי"ה בשבוע הבעל"ט, בלי נדר ומסקנא, אספר לכם את כל פרשת "ואלה המשפטים" עם כל 5"ב פרושים, כדרכי בהרחבה וכפי רוטרות ובלוי מסוהי ואכין לכם מטעמים כאשר אהבתם. כי איד אומר שם טוביה החלבו אצל שלום-עליכם? — "כאשר אכדתי אמדתי", כלומר: בשם שהייתי בעל-

בית כן אשאר בעל-בית, ועומת נשאר — עומת!...

\* \* \*

הווי כבר עיפתי, נלאיתי מרב השעמום של צרות היום בעפולה מכני-עשו, צרות הלילה בנס-ציונה ובמוצא מבני-ישמעאל וצרות הפוליטיקה שלנו בהר ובעמק, ורוצה אני לשכת את כל אלה קצת, רוצה אני לצאת הפעם מגדרי, לצאת מאצטגנני נותנו הקצרה והעומת, ש"בביתנו הלאומי" כביכול, ולחבר על ענינים יותר עליונים ויותר משמחים, על כל ועל הכל, רק לא על אודר-תינו ועל צרותינו שלנו.

ובכו, איש בשורה אנכי היום, בשורה טובה לכל הכתורים והרווקים שלנו אשר בקבוצות, ברחובות ובערים, ורואה אני חובה לעצמי לבוא לפניכם היום בהצעה כמישית — לא שלי חלילה! — אלא של יהודי טוב מא"י, סופר קצת, שהלך לאמריקה ומצא עצה טובה איד לאשר את עמנו ולעשות "ביונים" ע"י התחרות ישרה עם הקב"ה בכבודו ובעצמו וע"י יסוד חברת אחריות גדולה, לא לחיים ולא למות, לא במים ולא באש, אלא פשוט — "חברת אחריות" — פרטי הצעה זו הלא הם כתובים בכרוזיו שנשלחו להס' תדרות הציונית באמריקה, להנהלה הציונית בירושלם, לכל מערכות העתונים העכרים העסקנים בארצנו ועל החתום בא"ר משה ליקורמן, 448 ג'רום סטריט, ברוקלין, ניו-

יורק תו"ב, ורשמנו-נא היטב את האדריסא, למען השם, תלמידי ורווקים!...

אך מה אדבר בלשוני בשעה שמרגיש אנכי, כי לשוני קצרה ועטי אינו מסתפק? מוטב שאדבר בלשונו הותב ממש, דברים ככתבם.

וידבר משה אל העם לאמר: כתוצאה מתוך הקטסטרופה העולמית ההולכת ונמשכת מהיום השני באוגוסט שנת 1914, אנהנו הולכים ומתקרבים לשתי קטסטרופות הנוגעות ביחוד לנו: אחת פה (באמריקה) ואחת בא"י. פה הצעירות היהודיות מתבגרות ונובלות, מוקינות מאין "זתנים" (יש לנו כבר ב"ה כמה אכסמר פלרים והמוערון של ה"צעירות העבריות" יוכיח! אנכי שמעתי כי חולט להחליף את האות הראשונה של השלט האנגלי שלהן. Y.W.H.A. באות O ואיני יודע מפני מה?..) ושם בא"י, רוב הצעירים, שנוגדו שם (תוצרת הארץ!) ושנמלטים מתחת הסכין בארצות הגולה (החלוצים לאך שלנו!) הולכים ומתנונים (רחמנא ליצ"ל!) באין הנוך מתאים, מאפס כסף ללמוד ובתי הספר עומדים להסגר מחוסר למוד, אי לזאת — כך הוא מוסיף — השבתי הרבה בדבר ומצאתי תרופה אחת לשתי המכות, דהיינו: ההסתדרות הציונית צריכה לסדר מין "חברת אחריות לתתנים" (אני מדבר בלשונו...) בשביל בנות ישראל באמריקה, מחניכי א"י דוקא!...

איני יודע מה החליט מלודיון בדבר הצעה זו, ואולם אלי דבר יגונב כי נסיר עתה הפתאומית של קיש (ג"כ רווק!) אמרי-קתה ושליחותו של מוסיגוון בעניני החנוך — יש להן שייכות גדולה לענין זה, ומי כמהם מכינים וברי-סמכא בכגון דא? — וסברא חזקה היא כי יפתח סניף מיוחד לחברה זו גם בהולנדיה..

בקצור אחר הקדמתו היפה, בא משה האיש ב"עשרת הדברות" שלו על לוחות "הברית":

1. כל יהודי תושב אמריקה הקשור למסורת אבות וברצונו להשיג לבתו או לבנותיו חתן מאלה הבנים, שיתחנכו בבתי-הספר בא"י או כל גדיבלב שירצה לעשות זה בשביל קרובות או יתומות — מכנים לקיפת החברה (וזהו העיקר!) עשרים וחמשה דולר לחודש.
2. ועד החנוך בא"י בוחן את כל הצעירים למעלה משלש-עשרה שנה הרוצים להקדיש את עצמם, כחינה גופנית (אם הוא בריא בכל רמ"ח אבריו...) שכלית ומוסרית (כלומר: שתהיה סחורה עוברת לסוחר) וקוצב לכל נבחר חמש לירות לחודש. (פרנסה בטוחה לחמש שנים, אלא שלא נזכר אם יש בהינה כזו גם באמריקה?)
3. תנאי הכרחי צריך ועד-החנוך להתנות עם המתקבלים, שבאיזה מוסד חנוכי שילמדו, החל מב"ס חולוני וכלה בישיבת סלבודקה בחברון, מחויבים הם ללמוד את

השפה האנגלית, שתשמש למתווך בינם ובין הבנות מאמריקה.

(אין תנאי הכרחי לבנות אמריקה ללמוד עברית, מהמת שבעל ההצעה היה בא"י וידע הוא כי אפשר לתווד אצלנו בין אמרי-קה וא"י באנגלית דוקא ואפילו בז'רגון-אמריקני שבור, והגדוד האמריקני של ה"קעמפ" בשדות ראל"צ ורחובות, ואפילו מבני-הארץ שנשאו כאן נשים אמריקניות ואנגליות יוכיחו!..) ויש סברא כי אפשר לתווד בין צעירים וצעירות בלי שום לשון גם בחברון..)

4. כדי שנה בשנה, מחמשה עשר באב עד ראש-השנה, יערך טיול-פנישה בין הצעירים מא"י ובין הצעירות מאמריקה בצרפת הקרומית, במרסיליה או בחוף אחר (הווי כמה טוב להיות רווק!) והכל תחת השגחת מורה או שנים שיצאו מטעם ועד-החנוך להשגיח על הצעירים בשעת הפגישה (בטח וזהרו לשלח מוקני המורים ולא רווקים חלילה!..) ותחת השגחת מנהלת אמרי-קנית מטעם ההסתדרות הציונית באמריקה — כך הוא מציע — מסתמא זקנה ומאוסה, סנהוג, כדי שלא להטיל קנאה בסעודה...
5. מחיר שני הכרטיסים של כל צעיר וצעירה ישלם אבי הנערה (צרת הבת..)
6. תנאי מפורש יהיה מותנה, שהצעירות מחויבות לנסע במחלקה השלי-שית כולן (מפני שאין רביעית) ובשמלות לבנות (דוקא!) היותר פשוטות (בלי "דיי-

קולטת" ולא עפ"י האופנה הירושלמית הלילה!) שלא תתהדר האחת בפני הברחה בשום דבר, ובאפן כזה, גם העניות והאביונות תאמרנה שירח..

7. מקום הפגישה ישמש אמצעי בשביל התודעות הצעירים והצעירות במשך שנים אחדות, כל "קורבה נפשית" בין שתי נשמות צעירות" (איזו אידיליה!) תכיא בעקבה חליפת-מכתבים תמידית (באיזו לשון?—עומות) ותקרב יותר ויותר את המיועדים לבוא ב"ברית-נצה" (אני מדבר בלשונו ממש...)

8. למקבל התמיכה ההנוכית אין רשות לבוא בברית עם צעירה אחרת, שלא מכין נותני התמיכה (כי ע"כ פטמו אותו במשך חמש שנים!) ואם מפני איזו סבה שהיא לא יוכל לבחר לו בתירת לבו מי-ניה, (עפ"י סעיף 13—18) הכסף שקבל בחור ספת קנס נוקף עליו בתור חוב בשטר התובי, כי האשה נקנית בשטר והאיש נקנה בכסף-חמשה פונט לחדש..

9. ואם אחת הבנות לא תוכל בשום אופן לבחר לה צעיר כלבבה במשך חמש שנים (כמובן, הכל אפשר אצל "צעירות יהודיות מתבגרות ונובלות") כספה בתוספת רווחים יושב לה (נדוניא ל"מושב זקנים...), ואולם אם במשך הזמן הזה מצאה לה בחור מן הבחורים האמריקאים (אמריקן-באויס בלע"ז) כל הכסף הנכנס לא יושב לה.
10. אם שתיים שלש בנות של אב

אחד תמצאנה להן כלן חתנים מחניכי א"י (כלומר: אם יהיה לנו יריד טוב) מהויב אבי המנות להננים בעד כל בת נוספת תמשה ועשרים דולר להדש בעד כל הזמן (הכל כדאי בהויל..)

9. ואחרי שבעל "ההצעה" מכיע את תקוותו החזקה שהמפעל הזה יביא פרי טוב כמעט מהרגע הראשון ותועלת מרובה לשני הצדדים, הוא מסיים בהכטחה גמורה שהבחר רים דגן "יהיו בעור צור ישראל וגואלו, לאור גויים, כחזון נביאינו הגדולים, שאפס קצתו החל להתגשם בהיים (כגון: והחזיקו שבע נשים וכו') ואחריתם מי ישרנו?"..

ואני משער בנפשי את תוצאות ההמ-צאה הזו, ראשית הכמה, כל גביר ו"אלל-במשך חמש שנים!) ואם מפני איזו סבה שהיא לא יוכל לבחר לו בתירת לבו מי-ניה, (עפ"י סעיף 13—18) הכסף שקבל בחור ספת קנס נוקף עליו בתור חוב בשטר התובי, כי האשה נקנית בשטר והאיש נקנה בכסף-חמשה פונט לחדש..